

Sémantické aspekty katalogizace X.

PhDr. Jiří Stodola

Bibliografický popis

1. Oblast údajů o názvu a odpovědnosti
2. Oblast údajů o vydání
3. Oblast specifických údajů
4. Oblast nakladatelských údajů
5. Oblast údajů fyzického popisu
6. Oblast údajů o edici
7. Oblast údajů poznámky
8. Oblast údajů o standardním (nebo alternativním) čísle a dostupnosti

Marc 21

1. 2XX Údaje o názvu a odpovědnosti
2. 250 Údaje o vydání
3. 25X Specifické údaje
4. 260 Nakladatelské údaje
5. 300 Údaje fyzického popisu
6. 490 Údaje o edici
7. 5XX Údaje poznámky
8. 02X Údaje o standardním čísle a dostupnosti

Údaje o názvu a odpovědnosti

MARC21

210 Zkrácený název (O)

222 Klíčový název (O)

240 Unifikovaný název (NO)

242 Překlad názvu dodaný katalogizační agenturou (NO)

243 Skupinový unifikovaný název (NO)

245 Údaje o názvu a odpovědnosti (NO)

246 Variantní názvy (O)

247 Předcházející název (O)

Údaje o názvu a odpovědnosti

- hlavní název
- obecné označení druhu dokumentu
- další názvová informace
- údaje o odpovědnosti.

Interpunkce

•

’

⋮

≡

/

;

[ ]

Tečka

Končí jí pole (ne v MARCu!)

Název. Označení části

Název. Název části

Dvojtečka

Hlavní název : další názvová informace

Čárka

Označení části, Název části

Původce 1, Původce 2 (původci stejné
úrovně)

Dvojtečka

Hlavní název : další část údajů o názvu

Rovná se

- Název = Souběžný název

Lomítko

- Údaje o názvu / Údaje o odpovědnosti

Středník

Název 1 ; Název 2 (názvy děl jednoho autora bez společného názvu)

Původce 1 ; Původce A (původci různé úrovně)

Hranaté závorky

- údaje převzaty z jiného než předepsaného pramene popisu
- neplatí u názvu, pokud zcela předepsaný pramen chybí
- obecné označení druhu dokumentu
- informace doplněné knihovníkem

Prameny popisu pro knihy

- titulní stránka
- rozložená titulní stránka = jeden zdroj popisu
- údaje z jakéhokoli jiného pramene = []
- pokud popisná jednotka nemá vůbec titulní stránku, zvolte náhradu titulní stránky = zpravidla jiná část popisné jednotky
- poskytující nejúplnější informace (u českých knih obvykle tiráž)
- nekombinujte různé prameny popisu, ale zvolte pouze jeden
- v poznámce uveďte důvod a/nebo pramen uvedených dat

Název z tiráže

- údaje z této náhrady titulní stránky neuvádějte v []

Jazyk

- Název se zapisuje v jazyce, v jakém se vyskytuje v pramenech popisu.

Psaní velkých písmen 1

- První slovo hlavního názvu, společného názvu, alternativního názvu, souběžného názvu, souborného názvu, označení části/závislého názvu, názvu části/závislého názvu se zapisuje s velkým počátečním písmenem s výjimkou názvů začínajících pomlčkou.

Psaní velkých písmen 2

- První slovo obecného označení druhu dokumentu a další názvové informace se zapisují s malým počáteč-ním písmenem. Velké písmeno se píše pouze tehdy, vyžadují-li to pravidla pravopisu příslušného jazyka. V dalších slovech se píší malá počáteční písmena s výjimkou slov, kdy pravidla pravopisu pro daný jazyk vyžadují velká písmena - např. jména osob, zemí, podstatná jména v němčině.

Přepis znaků

- Tři tečky v názvu se přepisují jako dva spojovníky, hranaté závorky jako závorky kulaté.

Zkratky

- Zkratky se zapisují pouze tehdy, vyskytnou-li se v pramenech popisu.

Číslovky

- Číslovky se uvádějí ve tvaru, v jakém jsou v pramenu popisu.

Hlavní název

**Název._ Označení části/Závislého
názvu, _Název části/Závislý název**

Název._ Název části/Závislý název

Více děl téhož autora bez společného názvu

- V případě, že dokument obsahuje více děl téhož autora bez společného názvu, zapisují se názvy jednotlivých děl oddělené středníkem.

Název 1_ ;_ Název 2_ /_ Původce

Více děl různých autorů bez společného názvu

- Je-li v dokumentu obsaženo více děl různých autorů bez společného názvu, do názvu se zapíše dílo či díla prvního autora, díla dalších autorů se zapisují společně s autory v údajích o odpovědnosti. Následují po tečce za jménem prvního původce.

**Název 1_ ;_ Název 1a_ /_ Původce 1. __ _Název
2_ ;_ Název 2a_ /_ Původce 2. _-- _Název
3_ /_ Původce 3**

Obecné označení druhu dokumentu

- Za hlavním názvem následuje obecné označení druhu dokumentu, které se uvádí v hranatých závorkách. U tištěných dokumentů se neužívá.

Název. _Označení části, _Název části_[obecné označení druhu dokumentu]

- V případě, že je popisováno dílo jednoho či více autorů bez společného názvu, objeví se obecné označení druhu dokumentu za prvním názvem.

Název 1_[obecné označení druhu dokumentu]_;_Název 1a_/_Původce 1. __Název 2_;_Název 2a_/_Původce 2

Souběžný název

- Za obecným označením druhu dokumentu může následovat souběžný název, který se uvádí po znaménku rovná se (v případě, že v hlavním prameni popisu se vyskytují názvy ve více jazycích).

**_ =_ Souběžný název 1_ =_ Souběžný název
2**

Další názvová informace

- Dále následuje další názvová informace. Další názvovou informací může být podnázev, který následuje po dvojtečce.

:podnázev 1:podnázev 2

**Název._Označení části,_Název
části_[označení druhu
dokumentu]_:podnázev**

Údaje o odpovědnosti 1

- Nakonec za lomítkem přicházejí údaje o odpovědnosti. Původci téže kategorie se zapisují do počtu tří a oddělují se čárkou. Od nich se původci odlišné kategorie oddělují středníkem. Rovněž se zapisují do počtu tří a oddělují se mezi sebou čárkou.

**_/_Původce 1,_Původce 2,_Původce
3_ ;_Původce A,_Původce B,_Původce C**

Údaje o odpovědnosti 2

- V případě, že má dílo více jak tři původce stejné úrovně, zapisuje se pouze první. Potom následuje výpustka v podobě tří teček a údaj et al. v hranatých závorkách.

_/_Původce 1_..._[et al.]_; **_Původce A**

MARC21

- Ve formátu MARC 21 se údaje o názvu a odpovědnosti zapisují do pole 245. Pole je neopakovatelné a má dva definované indikátory. První má hodnotu 0 nebo 1, které se týkají vedlejšího záhlaví. Tvoří-li název zároveň hlavní záhlaví (v případě, že v hlavním záhlaví není autor publikace), má první indikátor hodnotu 0. Není-li název hlavním záhlavím, je třeba z něj vytvořit záhlaví vedlejší. V takovém případě nabývá první indikátor hodnoty 1.
- Druhý indikátor slouží k vyloučení znaků z názvu z řazení. V různých jazycích jde především o členy, kterými název začíná, např. anglické „the“. V tomto případě vyloučíme 3 znaky z členu + 1 mezeru, tedy dohromady 4 znaky. U názvu začínajícího v angličtině na „the“ bude druhý indikátor mít hodnotu 4.

Podpole

- \$a Název (NO)
- \$b Další názvová informace (NO)
- \$c Údaj o odpovědnosti atd. (NO)
- \$h Označení druhu dokumentu (NO)
- \$n Číslo označení části/sekce díla (O)
- \$p Název části/sekce díla (O)

Pořadí podpolí

- Obvyklé pořadí podpolí je: \$a, \$b, \$n, \$p, \$h \$c, ale někdy může být i jiné.

Příklady zápisu pole 245

1. \$aNázev\$h[obecné označení druhu dokumentu]_:\$bpodnázev 1_:_podnázev 2
2. \$aNázev\$h[obecné označení druhu dokumentu]_=\$bSouběžný název 1_=_Souběžný název 2
3. \$aNázev 1\$h[obecné označení druhu dokumentu]_;\$bNázev 2_:_Název 3
4. \$aNázev.\$nČíslo části,\$pNázev části\$h[obecné označení druhu dokumentu]_:\$bpodnázev části
5. \$aNázev.\$pNázev části\$h[obecné označení druhu dokumentu]_:\$bpodnázev části
6. \$aNázev_:\$bpodnázev.\$nČíslo části,\$pNázev části\$h[obecné označení druhu dokumentu]
7. \$aNázev_:\$bpodnázev.\$pNázev části\$h[obecné označení druhu dokumentu]
8. \$aNázev 1\$h[obecné označení druhu dokumentu]_/\$cautor 1._ Název 2/_autor 2
9. \$aNázev_/\$cautor1,_autor2,_autor3_;;_překladatel_;;_ilustrátor
10. \$aNázev_/\$cautor1_..._[et al.]_;;_Překladatel